

A Szent György-templom

Városunk legrégebb történelmi és szakrális emléke, amelynek helyén már a korai Árpád-korban is állt egy (valószínűleg) fatemplom. A mai kőtemplom román kori alapja (amelynek legrégebb részei a szentély, a főhajó és a torony) a hagyomány szerinti 1329-es esztendőben épült. Ebből az Anjou-korból származnak a templom egykori gazdag freskóábrázolásainak töredékei is: a szentély Szent Miklós- és Krisztus-ábrázolásai, valamint a főhajó külső falán látható Kálvária-freskó. A templom titulusa, védőszentje Szent György volt, a kegyúri család pedig minden bizonnyal a Pókateleki Szomor (Zomor), majd a rokon Pókateleki Kondé család lett, akik a templom kriptáját temetkezési helyül is használták, egészen a 18. század végéig.

Nagyobb átalakítást 1518-ban ért meg az épület, amikor késő gót stílusban átépítették, illetve egy mellékhajóval is bővítették. Ekkor már állt a magát a templomot, illetve az azt körbevevő temetőt és a temetői kápolnát is magába foglaló magasabb kőfal, az ún. Szentfundus (Sacere), amely „szerdahelyi várként” őrződött meg a népi emlékezetben.

Az 1600-as évek elején új kegyura lett a templomnak: Szerdahely új birtokosa, a Pálffy család (az egyház, illetve a templom életében azonban továbbra is fontos szerepet töltöttek be a Kondék). A reformáció korában a szakrális helyet rövid ideig (1631-től 1647/50-ig) a reformátusok használták.

Mária Terézia uralkodásának elején (1742–43-ban), Laszlovszky Márton Adalbert plébánosi működésekor a teljes épületet restaurálták, bővítették, illetve emelték/magasították. A barokkizálás során egykori gótikus jellegét vetkőzte le a templom: magasabbak lettek a falai, tágasabbak az ablakai, díszesebb a beltér, s emelték, magasították a tornyot is, amelybe órát helyeztek (az óramestert a város fizette). Az egykori gótikát az épület csupán néhány eleme őrizte meg, mint például az újjáépített toronysisak és a fiatornyocskák, a szentély belső tere, a régi, falba épített szentségház és a már korábban említett freskók.

A templom főoltára ekkor az 1728-ban emelt, a mártír Szent Györgynek ajánlott oltár volt, amelynek a csúcsát a Szentháromság szobra koronázta, s melyet balásfai Orosz Pál veszprémi kanonok, nagyrépost adományozott.

A Szent György-templom máig legékeesebb részének tekinthető, fából faragott és dúsan aranyozott szószékét 1745–60 körül adományozta Csallóköz szülöttje, Padányi Biró Márton veszprémi püspök. 1776-ban általános helynöki engedéllyel, valamint Pálffy János kegyúr jóváhagyásával megnagyobbították a sekrestyét is.

1780 óta már nem temetkeztek a templom körüli temetőbe, 1801-ben elbontották a templom melletti, „Urunk szenvedése” kápolnát, illetve az egykori temetőt körülvevő (tégla)falat is.

A 19. század legelején a templom új – a ma is látható – oltárokat kapott. Főoltárán a Mária mennybevitele festmény látható, felette a templom védőszentje, Szent György lovas szobrával. Mellékoltárain Szent István, illetve a fájdalmas Pieta ábrázolását figyelhetjük meg.

1922-re közadakozásból sikerült új templomi orgonát készíttetni – a ma is látható orgona az 1754-ben készült régít váltotta. Ugyancsak 1922-ben készült a templom „Öregharangja” (felirata: Szent József könyörögj érettünk!) – korábbi harangjait az 1. világháború végén rekvirálta el a hadügy. 1925-

ben terv született a templom komolyabb felújítására, háromhajóssá bővítésére, illetve tornyának teljes átépítésére, ám az anyagi okok miatt végül nem valósult meg.

A 2. világháborút követő években, a kommunizmus ideje alatt az egykori polgári Szerdahely központját alkotó templom „életterét” is megpróbálták ellehetetleníteni, a régi óvárost körötte szétrombolták, maga a szagrális hely mellé üzemet (!) telepítettek, majd panelházakkal zárták körbe.

1998 és 2004 között teljesen felújították az épületet, amely új tetőzetet, színt kapott; belsejét újrafestették; restaurálták a képeket, szobrokat, és kibővítették a sekrestyéjét.

(Forrás: Nagy Attila: Dunaszerdahely emlékhelyei. Historium 2013)